

Vergi-TTK Mevzuat ve Danışma Komitemizin,

- 1- Defter Beratlarında Ceza Uygulaması,
- 2- Yeni dönemde Vergi İncelemelerin de Sahte Belge Kullanımında Bilerek Kullanma Uygulaması,

Konularında Komite olarak bilgilendirme ve değerlendirme özet bilgisi şu şekildedir;

1- Defter Beratlarında Ceza Uygulaması

01.01.2024 tarihinden itibaren aylık veya üçer aylık dönemler itibariyle Elektronik Defter beratlarının sisteme yüklenmesi ile yapılan düzenlemeler açıklanmış, Gelir İdaresi başkanlığınca 2024/1-6 dönem elektronik defter beratlarını hiç yüklemeyen veya süresinden sonra yükleyen mükelleflerin tespit sonrası vergi dairelerince farklı farklı genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını uygulandığı tespiti yapılmıştır.

Komite olarak konuyla ilgili bilgilendirme sonunda uygulamaya yön vermek amacıyla değerlendirmemiz şu şekilde olmuştur.

Elektronik defter kayıtlarının sisteme yüklenmesi ve sonucunda beratlarının alınması yasal defterlerin tasdik hükmü yerine geçtiği buna göre tasdik işlemlerine ilişkin 213 Sayılı V.U.K.'nın 352 nci maddesinde yer alan fiiline göre aşağıda belirtilen genel usulsüzlük cezalarının uygulamasında yasaya aykırı bir durumun olmadığı,

“Bu kanuna göre tutulması mecburi olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması” (**I inci derece usulsüzlük 352/I-2 nci maddesi**)

“Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik muamelesinin yaptırılmamış olması (Kanuni sürenin sonundan başlayarak 1 ay geçtikten sonra tasdik ettirilenler, tasdik ettirilmemiş sayılır.) (**I inci derece usulsüzlük 352/I-8 nci maddesi**)

“Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik muamelesinin, süresinin sonundan başlayarak bir ay içinde yaptırılmış olması (**II inci derece usulsüzlük 352/II-6 nci maddesi**);

“Ayrı ayrı yapılmış olan vergi ziyai veya usulsüzlükten dolayı ayrı ayrı ceza kesilir. Şu kadarki, 352 nci maddede yazılı usulsüzlüklerden, **aynı takvim yılı içinde aynı neviden birden fazla yapıldığı taktirde birden fazlasının herbiri için, birincisine ait cezanın dörtte biri kesilir.** Aynı nevi usulsüzlükten maksat, fiillerin 352 nci maddede gösterilen derece ve fıkralar itibariyle yekdiğerine mutabakatıdır.” (**213 Sayılı V.U.K.’nın 337 nci maddesi**)

Ancak 213 Sayılı V.U.K.’nın Mükerrer 355 nci madde uyarınca kesilen Özel Usulsüz Cezalarını yasal olmadığı maddede ceza uygulanacak fiilin açıkça yazılmadığından bu konuyla ilgili hukuki davaların açılabilceği ve oluşacak Mahkeme Kararları ile uygulamaya yön verilebileceği, ayrıca Elektronik defter kayıtlarının sisteme yüklenmesi ve beratlarının alınma sürelerinin altışar aylık sürelerde yapılması konusunda yasal düzenleme yapılması hususunda çalışma yapılması değerlendirilmiştir.

2- Yeni dönemde Vergi İncelemelerin de Sahte Belge Kullanımında Bilerek Kullanma Uygulaması

Sahte belge kullanımından önce sahte belge düzenleme fiilinin yeni dönemde Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının her türlü bilgi ve belgeyi çok hızlı ve çabuk değerlendirdiği ve süratle sonuçlandırdığı akabinde sahte belge kullanımında 213 Sayılı V.U.K. 359/b maddesi kapsamında kaçakçılık suçunun oluşması ve Türk Ceza Kanunundaki kast unsurunun ortaya konulması için 306 Sıra No'lu V.U.K. Genel Tebliğinde yapılan açıklamalar değerlendirilmiştir.

306 Sıra No'lu V.U.K. Genel Tebliğindeki belirtildiği üzere Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlenmesi, kastın karinesi olup, bunun ayrıca değerlendirilmesine gerek olmadığı, ancak sahte belge kullanan mükellefe gerçekte yapılan bir mal veya hizmet alımı karşılığında mal veya hizmeti sağlayan tarafından kendi belgesi yerine bir başka mükellefin belgesi verilebildiği, bu gibi durumlarda öncelikli olan iş veya hizmetin mahiyetine göre belgeyi alan tarafın bu belgenin içeriğinde yer alan mal ve hizmeti gerçekten alıp almadığının araştırılması, sahte belge kullanan mükellefin kayıtlarına yansıttığı maliyet ve giderlerin kabul edilip edilmeyeceği, sahte belgede yer alan mal ve hizmetin gerçekten alındığı ve sahte belge tutarının maliyet/gider olarak kabul edildiği durumlarda, mükellefin kullandığı sahte belgenin satın aldığı mal veya hizmeti sağlayana ait olmadığını bilip bilmediğinin araştırılması, dolayısıyla sahte belgelerin bilerek kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesinin ortaya konulmasının esas olduğu açıklanmıştır.

Bu çerçevede **sahte belge kullanımında yapılacak vergi incelemelerinde dikkat edilecek unsurlar olarak;**

- sahte belgede yer alan mal veya hizmetin mükellefin faaliyet konusu ile ilgili olup olmadığı,

- sahte belgenin tutar ve KDV'sinin maliyet/gider hesapları ile indirilecek KDV tutarları içerisindeki oranı,

- sahte belgeyi düzenleyen ilişkili kişi kapsamında olup olmadığı,

- sahte belge kullanan mükellefin karlılık oranı, sürekli zarar veya devreden KDV beyan edip etmediği,

- sahte belge içeriğindeki mal miktarını depolayabilecek kapasitenin olup olmadığı sevkiyata yönelik belgelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığı,

- sahte belge tutarına ilişkin ödemelerin fiktif olup olmadığı ve tevsik edici belgelere dayanıp dayanmadığı,

Hususlarının araştırılacağı ve sahte belgede yer alan mal ve hizmetin gerçekten alınmadığının tespitinde belgedeki tutarların maliyet/gider olarak kabul edilmediği durumlarda bu belgelerin kasten ve bilerek kullanıldığı, maliyet/gider tutarı ile indirilen KDV tutarının reddi sonucuna varılacağı ve böylece **meslek mensuplarının sahte belge kullanımı incelemelerinde araştırılacak ve sorgulanabilecek kriterleri göz önüne alarak müşterilerinin kayıt ve beyanlarını hazırlarken buna uygun çalışmalar yapması gerektiği** değerlendirilmiştir.

2025/Ekim Ayı Değerlendirme Toplantısı **09.10.2025** Perşembe günü aşağıda belirtilen gündem ile yapılmıştır.

1- Meslek Mensuplarında İştirak ile Müşterek ve Müteselsil Sorumluluk İşlemleri,

2- MASAK Tarafından Güncellenen 16.06.2025 Tarihli Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi Uygulaması

Belirlenen günden ile toplanan Komitede yapılan bilgilendirme ve değerlendirme özet bilgisi şu şekildedir;

1- Meslek Mensuplarında İştirak ile Müşterek ve Müteselsil Sorumluluk İşlemleri :

213 Sayılı VUK'un 135 inci maddesinde sayılan vergi inceleme elemanlarınca yapılan vergi incelemeleri sırasında 3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde meslek icrasına hak kazanan Meslek Mensubu, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin mesleki sorumluluklarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu tarafından uygulamaya konulan "Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Vergi İncelemelerindeki Sorumlulukları Hakkındaki Yönerge" hükümlerinin **Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere (SMMM)** ilişkin hükümler açıklanmış ve İştirak ile Müşterek ve Müşterek sorumluluk işlemlerinin ayrı ayrı işlemler olduğu konunun bu çerçeve aşağıdaki başlıklar halinde değerlendirilmiştir.

İŞTİRAK HÜKÜMLERİNE GÖRE CEZAI SORUMLULUK :

213 Sayılı V.U.K.'nun "**Cezadan İndirim**" başlıklı 360. Maddesinde; "359 uncu maddede yazılı suçların işlenişine iştirak eden suç ortaklarının bu suçların işlenmesinde **menfaatinin bulunmaması halinde**, Türk Ceza Kanununun suça iştirak hükümlerine göre hakkında verilecek cezanın yarısı indirilir." hükümleri yer aldığı,

Öte yandan yine 213 Sayılı V.U.K.'nun "**Vergi Ziyai Cezası**" başlıklı 344.ncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası hükümlerine göre;

"341 inci maddede yazılı hallerde vergi ziyasına sebebiyet verildiği takdirde, mükellef veya sorumlu hakkında ziyaa uğratılan verginin bir katı tutarında vergi ziyai cezası kesilir.

Vergi ziyasına 359 uncu maddede yazılı fiillerle sebebiyet verilmesi halinde bu ceza üç kat, bu fiillere iştirak edenlere ise bir kat olarak uygulanır."

Şeklinde düzenlemelerin yer aldığı açıklanmış olup buna göre vergi inceleme elemanlarınca, **beyannameyi imzalayan meslek mensuplarının inceleme sonucunda maddi menfaatinin olduğunun ve 213 Sayılı VUK'un 344 üncü maddesi** uyarınca 359 uncu maddesinde belirtilen fiillere **iştirak** ettiğinin tespit edilmesi halinde **1 kat vergi ziyai** cezası kesileceği değerlendirilmiştir.

MÜŞTEREK VE MÜTESELSİL SORUMLULUK:

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 227. Maddesinde; *"Beyannameyi imzalayan veya tasdik raporunu düzenleyen meslek mensupları, imzaladıkları beyannamelerde veya düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyaına bağlı olarak salınacak vergi, ceza, gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulurlar."* Şeklindeki düzenlemeye istinaden yayımlanan 4 sıra numaralı Vergi Beyannamelerinin Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce İmzalanması Hakkında Genel Tebliğ ile 340 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğin ilgili bölümlerde yer alan mevzuat hükümleri açıklandıktan sonra,

Akabinde Vergi Denetim Kurulu tarafından uygulamaya konulan "Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirlerin Vergi İncelemelerindeki Sorumlulukları Hakkındaki Yönerge" hükümlerine değinilmiştir.

Yönergenin **Disiplin Yönünden Sorumluluk** başlıklı 5.nci maddesinde Vergi Müfettişleri, yaptıkları vergi incelemeleri sırasında;

1- 3568 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında meslek mensubu tarafından gerçekleştirilen işlemlerin, ilgili mevzuat hükümlerine uygunluğu yönünden değerlendirerek meslek mensubunun sorumluluğunu belirler,

2- 3568 sayılı Kanunun 48 inci maddesine tabi olan bir durumun tespiti halinde Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre gerekli araştırma ve incelemenin yapılmasını teminen, meslek mensubu hakkında ayrı bir **Görüş ve Öneri Raporu** düzenleneceğine yer verilmektedir.

Yönergenin **Mali Sorumluluk** başlığı altındaki 6.ncı maddesinde de; Vergi Müfettişleri, yaptıkları vergi incelemeleri sırasında, ilgili mevzuat hükümlerine göre vergi beyannamesini imzalayan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler veya tasdik raporunu düzenleyen Yeminli Mali Müşavirlerin, imzaladıkları beyannamelerde veya düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin Kanun'un 12 nci maddesinde yer alan tasdikten kaynaklanan sorumluluk hükümleri ile 213 sayılı V.U.K.'nın mükerrer 227 nci maddesi de dikkate alınarak defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmaması durumunda, incelemede tespit edilen hususlar ile meslek mensubunun davranışı arasındaki illiyet bağına delilleri ile birlikte açık bir şekilde belirler. Vergi Müfettişleri bu durumda ortaya çıkan vergi ziyaına bağlı olarak salınacak vergi, kesilecek ceza ve hesaplanacak gecikme faizlerinden meslek mensuplarının mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaları gerektiği hususunu içeren ayrı bir **Görüş ve Öneri Raporu** düzenleneceğine yer verilmiştir.

Yine **Cezai Sorumluluk** başlığı altındaki 7.nci maddesinde de; Vergi Müfettişleri, yaptıkları vergi incelemeleri sırasında, 213 sayılı Vergi Usul Kanunun 359 uncu maddesinde sayılan suçların işlendiğini tespit etmeleri halinde, meslek mensubunun bu suça iştirak edip etmediğini belirleyerek, meslek mensubunun bu suça iştirak ettiğini net bir şekilde tespit ettiği durumda tanzim edilecek **Vergi Suçu Raporunda** bu hususa yer verileceği belirtilmektedir.

Ayrıca **Meslek Mensuplarının Diğer Suçları** başlıklı 8.nci maddesinde de; Vergi Müfettişleri, yaptıkları vergi incelemeleri sırasında, meslek mensuplarının, görevleri sırasında veya görevleri sebebiyle işledikleri bir suçla karşılaşmaları halinde, fiillerin niteliğine göre 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun kamu görevlilerine ait hükümleri uyarınca cezalandırılmalarını teminen, bir **Görüş ve Öneri Raporu** tanzim

ederek, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmek üzere bağlı bulunduğu Daire Başkanlığına tevdi edecekleri belirtilmiştir.

Öte yandan Savunma İsteme ve İzlenecek Yöntem başlıklı 9.nci maddesinde de; Vergi Müfettişleri, **cezaî** sorumluluk, **disiplin** sorumluluğu veya **mali** sorumluluk gerektiren hususlarda, meslek mensubunun yazılı savunmasını isteneceği, savunma isteme yazısının tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde savunma yapılmaması durumunda ilgili meslek mensubu savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı, ayrıca Vergi Müfettişleri meslek mensuplarının sorumluluklarına yönelik olarak, konuyla ilgili olarak meslek mensubundan ek bilgi ve açıklama talep ederek, gerekli görülen defter ve belgeleri, çalışma kâğıtlarını, çalışma notlarını ve çalışma dosyasını istemek suretiyle sorumluluğun tespitine ait kanıt toplanacağı, yine mali sorumluluğun söz konusu olabilmesi için, incelemede tespit edilen hususlar ile meslek mensuplarının imzaladığı veya tasdik raporu düzenledikleri konu ve belgelerin gerçeği yansıtmaması ve doğru olmaması arasındaki **illiyet bağının, delilleri ile birlikte** düzenlenen rapor ya da raporlarda **açık bir şekilde** ortaya konulması gerektiği belirtilmiştir.

Buna göre Yönergenin 10 ncı maddesinin 3 ncü bendinde, düzenlenecek Görüş ve Öneri Raporunda; incelemenin dayanağı, incelemenin konusu, inceleme esnasında elde edilen bulgudan başlayarak meslek mensubundan alınan bilgileri, tespit edilen diğer delilleri, ilgili mevzuat hükümlerini, mevzuata aykırılık halleri ve delilleri değerlendirmek suretiyle görüş ve kanaat bildirmeyi içereceği, yine 6 ncı bendinde ise Vergi müfettişleri, vergi inceleme raporlarında sorumlulukla ilgili illiyet bağı kurdukları hususlara ve mali sorumluluk kapsamında müşterek ve müteselsilen sorumlu tutuldukları vergi, ceza tutarlarına Görüş ve Öneri Raporlarında yer verileceği belirtilmiştir.

Yukarıda özet bilgilerine yer verilen söz konusu Yönerge uygulamada oluşan ve yargıya taşınan hukuki sorunların çözümünde belirli bir kıstasa bağlanması yönünden olumlu bir gelişme olduğu yönergenin hukuki norm çerçevesinde değerlendirildiğinde, konunun kanun, tebliğ yada yönetmelik şeklinde düzenlenmesi ve sadece Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı Vergi Müfettişlerinden ziyade 213 sayılı V.U.K.nun 135 nci maddesinde sayılan diğer vergi incelemeye yetkili olanları da kapsamaması gerekir.

Ancak konu ile ilgili Vergi Müfettişlerinin vergi incelemesi sırasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla uygulamaya konulan Yönergenin yukarıda yer verilen yasal mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, Vergi Müfettişlerince yapılan vergi incelemelerinde meslek mensupları açısından doğacak vergi ve cezaların meslek mensuplarının kabahat, ihmal, kasıt yada kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığının illiyet bağının tespitinde açık ve net olarak belirtilmesi, bu yönden kıstasların belirlenmesi somut maddi delillere dayandırılarak düzenlenecek Görüş ve Öneri Raporlarında ortaya konulması, hatta bu raporlar vergi mahremiyetini ihlal etmeyecek şekilde bağlantılı Vergi Tekniği Raporu ve Vergi İnceleme Raporlarının eklenmesi hukuki açıdan meslek mensuplarının savunma hakkının kullanılması bakımından yerinde olacağı değerlendirilmiştir.

Buna göre **meslek mensubunun kusurundan kaynaklanmayan vergi zıyaı ve cezalarının sadece beyanname imzalanmasından dolayı müteselsil sorumluluk ile muhatap olması durumunun hukuki olmadığı değerlendirilmiştir.**

2- MASAK Tarafından Güncellenen 16.06.2025 Tarihli Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi Uygulaması

Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) tarafından 16.06.2025 tarihinde yayımlanan ve uygulamaya konulan Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi ile Bir İşverene Bağlı Olmaksızın Çalışan Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler tarafından 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında şüpheli işlem bildirimlerinin nasıl yapılacağına dair usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu bildirimler 16.06.2025 tarihinden sonra rehberde öngörülen formların elektronik ortamda hazırlanıp gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

[5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2.nci maddesindeki Tanımlarda;](#)

*“**Suç geliri**” kavramını suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri olarak tarif etmiş,

* “**Aklama suçu**” nu ise 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282. maddesinde düzenlenen suçu ifade ettiği,

*“**Yükümlü**” olan kişi ve kurumlar tek sayılmakla birlikte devamında Cumhurbaşkanınca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenleri yükümlü olacağı belirtilmiş ve buna istinaden 28/12/2009 tarihli ve 2009/15720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi ne Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değişiklik yapılmış ve Tedbirler Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının **(t) bendi “bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler”** şeklinde değiştirilerek hüküm altına almıştır.

TCK’nın “**Adliyeye Karşı Suçlar**” bölümünde yer alan “**Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama**” başlıklı 282. maddesine göre suçtan doğan malvarlığını aklayanların yaptırımları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

(1) Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, **çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi**, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini **bilerek** satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.

(4) Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(5) Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(6) Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.

5549 sayılı Kanun'un "Şüpheli işlem bildirimi" başlıklı **4'üncü maddesi gereğince**, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu mal varlığının

***yasa dışı yollardan elde edildiğine** veya

*** yasa dışı amaçlarla kullanıldığına** dair herhangi bir bilgi,

***şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun** bulunması hâlinde bu işlemlerin, yükümlüler tarafından Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığına bildirilmesi zorunlu olduğuna yer verilmiştir.

5549 sayılı Kanun'un "Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler" başlıklı **5'nci maddesi gereğince**,

* Bakanlık; bu Kanunun amacına uygun olarak risk temelli yaklaşımla, eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve bu Kanunla getirilen yükümlülüklerle, yükümlü ve finansal grup seviyesinde uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idarî düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil, gereken tedbirlerin alınması konusunda, **işletme büyüklükleri ve iş hacimlerini de** dikkate alarak yükümlüleri ve uygulamaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkili olduğu ve

bu yetkiye istinaden 16.09.2008 tarih ve 26999 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan **Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanın Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelikte** konuyla ilgili usul ve esaslar düzenlenmiş olup bu yönetmelikte;

Riski; Yükümlülerin sundukları hizmetlerden, **suç gelirlerinin aklanması** veya **terörün finansmanı amacıyla yararlanılması** ya da yükümlülerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle **getirilen yükümlülüklerle tam olarak uymamaları** gibi nedenlerle yükümlülerin ya da yükümlü çalışanlarının **maruz kalabilecekleri mali ya da itibari zarar ihtimalini**,

Müşteri riskini de; Müşterinin faaliyet gösterdiği iş kolunun, **yoğun nakit kullanımı, yüksek değerli malların alım satımı veya uluslararası fon transferlerinin kolayca gerçekleştirilmesine imkân vermesi**; müşterinin ya da müşteri adına veya hesabına hareket edenlerin, **suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla hareket etmesi sebebiyle** yükümlülerin suistimal edilmesi riskini,

ifade etmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar sonucunda 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında Şüpheli İşlem Bildirimi düzenlemelerinden görüldüğü üzere Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere verilen yükümlülüklerin suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı ile mücadelede önemli bir yere sahip olduğu değerlendirilmiştir.

Şüpheli işlemi, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen **işleme konu malvarlığının**; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair her hangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması hali olduğu,

Aklama ve terörün finansmanı suçları ile mücadelede, ekonomik olaylarla ilgili işlem yapan kişi ve kurumların yaptıkları işlemler konusunda yetkili mercilere bildirimde bulunmaları önleyici tedbirler kapsamında büyük önem arz ettiği,

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin taraf olduğu işleme konu mal varlığının yasa dışı yollar dan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde, herhangi bir tutarla sınırlı kalmaksızın, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerce MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulması yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir.

Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi Şüpheli işlem tipleri şüpheyi veya şüpheyi gerektirecek makul bir sebebin olup olmadığının değerlendirilmesinde yükümlülere yardımcı olması amacı ile yayımlanmıştır. Yükümlülerin, şüpheli işlemlerin tespitinde bu rehber ile belirlenen şüpheli işlem tipleri ile kendilerini sınırlandırmamaları; şüphe doğuran işlem, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunmaları gerekmektedir.

Buna göre (MASAK) tarafından 16.06.2025 tarihinde yayımlanan ve uygulamaya konulan Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi ile Bir İşverene Bağlı Olmaksızın Çalışan Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirler tarafından bildirilmesi istenilen şüpheli işlem bildirim tipleri rehberde

*MÜŞTERİ PROFİLİNE İLİŞKİN TİPLER,

* SM SMMM YMM SEKTÖRÜNE ÖZGÜ TİPLER,

* TERÖR ÖRGÜTLERİ İLE BAĞLANTISINDAN ŞÜPHELENİLEN KİŞİLER VEYA RİSKLİ ÜLKELERLE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLER,

* KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARA İLİŞKİN TİPLER,

* KİTLE İMHA SİLAHLARININ YAYILMASININ FİNANSMANINA İLİŞKİN TİPLER

Başlığı altında açıklanmış olup bu şüpheli işlem tiplerinin analiz edilmesi neticesinde SM SMMM YMM SEKTÖRÜNE ÖZGÜ TİPLER kodları ile birlikte 54 adet işlem tek tek açıklanmıştır.

Şüpheli bildirim işlemi Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yükümlülüklerinin şüpheli işlem bildirim rehberinde belirtilen SMMM ve YMM ait özgü tipler olarak belirtilen işlemlerini kapsaması, anılan rehberle bağlı kalınmaksızın şüpheli olarak görülen işlemlerde de yükümlülüklerle ilişkin bir sınırlamanın bulunmaması ağır olan iş yükünü daha da artırmakta ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere ek sorumluluklar getirmektedir.

Bundan böyle mesleki hizmet sözleşmesi imzalanan bütün müşterilerle yapılan işlemler açısından 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi gibi bir durum ortaya çıkmaktadır ki bu durumun hizmet sözleşmelerinde müşterinin de bilgilendirilerek meslek mensuplarının bu işlemlere dair yetki ve sorumlulukları açıkça belirtilmeli ve **müşteri asgari ücret tarifesinin tespitinde dikkate alınmalıdır.**

Ayrıca Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin düzenleyecekleri mesleki hizmet sözleşmelerinin 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatın kimlik tespiti amacıyla alınması zorunlu kılınan bilgi ve belgeleri kapsayacak şekilde yeniden tasarlanması Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin cezai yaptırımlara muhatap olmasının önüne geçebilmesi açısından yararlı olacaktır.

İş ilişkisi içinde bulunan müşterinin kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket edebileceklerinden bu kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asmaları önem arz ettiği değerlendirilmiştir.